

Η «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ»

Ἡ «Σκουριά» ἐκράτησε τὰ προγράμματα τῆς «Ἐλευθέρας Σκηνῆς» ἀρκετὲς ἡμέρες. Ἐπειτα παρεστάθη ἡ «Περιφέρεια» τοῦ Τσεχοσλοβάκου συγγραφέα Langer. Σχετικὰ μὲ τὴν παράστασι αὐτὴ τὸ «Ἐλεύθερο Βῆμα» ἐδημοσίευσε τὴν κατωτέρω κριτικὴν:

Τὸ κατηγορητήριον ἐναντίον τῆς δικαιοσύνης τῶν τύπων καὶ τῆς γραφειοκρατίας ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἀπὸ τὸν Τσεχοσλοβάκο συγγραφέα Frantisek Langer εἰς τὸ ἔργον του «Περιφέρεια», ποῦ παρεστάθη προχθὲς τὸ βράδυ εἰς τὸ θέατρον Κοποούλη. Κατηγορητήριον δεινὸ, ξέσπασμα οργῆς, πάθους καὶ μίσους ἀπὸ ἑνα ναναγημένο παλαιὸ δικαστικὸ, ποῦ ἐπὶ τέλος δικάζει τὸν τυχαῖο πελάτη του μὲ ἐλευθερίᾳ ψυχῆς καὶ συνειδήσεως κάτω ἀπὸ τὸν νυκτερινὸ θαμπὸ οὐρανόν.

Ἡ «Περιφέρεια» ἀνίζει εἰς τὰ ἔργα τῆς «πρωτοπορείας» τοῦ κοινωνικοῦ σαρκασμοῦ καὶ τῶν τολμηρῶν ἐπαναστατικῶν ψυχικῶν διαθέσεων. Δὲν φημίζεται, βέβαια, γιὰ τὴν πρωτοτυπία του γιὰτὶ ὁ κυριώτερος ἥρωας τοῦ ἔργου, ὁ Φράντς, ὑπενθυμίζει μὲ τὴν ἀδιάκοπη προσπάθειά του νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἔγκλημά του ὀλίγον ἢ πολὺ Ντοστογιέφσκυ, ἀλλὰ ἔχει μιὰ δυνατὴ πνοὴ ἐπαναστατικὴ, τύπου καὶ εἰκόνας τῆς ζωῆς ποῦ κρατοῦν ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου.

Σὲ μερικὰ λαϊκὰ σπιτάκια τῆς Πράγας ποῦ ἀποτελοῦν τὴν περιφέρεια, ζοῦν ἄνθρωποι γνώριμοι στὴν ἀστυνομία καὶ στὴς φυλακὲς, γυναῖκες ποῦ ἐμπορεύονται τὴν σάρκα των. Μιὰ ἀπὸ τῆς γυναῖκες αὐτὲς εἶνε καὶ ἡ Ἄννα. Ἐνα νέο καὶ γερὸ παιδί, ὁ Φράντς βγαίνει ἀπὸ τὴν φυλακὴ, ὅπου ἔμεινε ἕνα χρόνον, καὶ χωρὶς ἀργοπορία πηγαίνει στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἄννας, μὲ τοὺς ἄγιους σαρκικούς του πόθους. Δυὸ ἄνθρωποι ναναγημένοι, πονεμένοι, δὲν ἀργοῦν νὰ ἐρωτευθῶν. Ἐνας κύριος, ἀπὸ τοὺς τακτικοὺς πελάτες τῆς Ἄννας, ἔρχεται νὰ περάσῃ τὴν ὥρα του κοντὰ της. Αὐτὸ ἐξαγορῶναι τὸν νέο καὶ μὲ μιὰ δυνατὴ γροθιά τὸν ἀναποδογυρίζει. Ἀλλὰ ὁ

πελάτης τῆς Ἄννας δὲν ἀντέχει σ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους, τ' ἀπρόοπτα καὶ πεθαίνει.

Ὁ Φράντς δὲν χάνει τὴν ψυχραιμία του. Παίρνει τὸν νεκρὸ καὶ τὸν μεταφέρει [σὲ κάποιο γιὰτὶ, τὸν ξαπλώνει προσεκτικὰ καὶ φωνάζει τοὺς ἀστυνομικούς νὰ τὸν παραλάβουν, προσποιούμενος ὅτι τὸν βρῆκε ἐκεῖ κατὰ τύχην. Ἐτοὶ ξεφεύγει ἀπὸ τὰ νύχια τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀρχίζει τὴν ζωὴ τοῦ χορευτῆ στὰ καμπαρὲ μὲ τὴν Ἄννα. Ἀλλὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ πιέζει τὴν καρδιά καὶ τὴν συνείδησι. Θέλει νὰ ὁμολογήσῃ καὶ νὰ δικασθῇ. Παρασιάζεται στὸν ἀνακριτὴ, ὁμολογεῖ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ ἡ κατάθεσίς του κρίνεται ὡς παραδοξολογία, δὲν γίνεται δεκτὴ, ἡ ὑπόθεσις ἔχει περάσῃ στὸ πρωτόκολλο τῆς δικαιοσύνης, ὁ θάνατος ἦτο, κατὰ τὴν ἔρευνα τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ἀποτέλεσμα ἑνὸς τυχαίου παραπατήματος, ὁ Φράντς δὲν εἶνε ἔνοχος καὶ σχεδὸν ἐκδιώκεται ἀπὸ τὸ ἀνακριτικὸ γραφεῖο γιὰτὶ τὸν ὑποπεύονται ὅτι θέλει μᾶλλον νάβρῃ καταφύγιον καὶ στέγη στὴ φυλακὴ.

Τὴν ἴδια ὁμολογία κάνει καὶ στοὺς φίλους του, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ξεκαρδίζονται στὰ γέλια. Ἐπὶ τέλος ἡ ψυχὴ του λυτρώνεται ἀπὸ τὸν παλαιὸν δικαστὴ, ἀπὸ τὸ ναυάγιο τῆς ζωῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀπὸ τὸν πλανόδιον ἰδεολόγον, ὁ ὁποῖος καταρτίζει τὸ δικαστήριον τῆς συνειδήσεώς του καὶ δικάζει νεκροὺς καὶ ζωντανούς. Ὁ ναναγημένος δικαστὴς ἔχει ἐξάρσεις δραματικὰ καὶ κομικὰ συγχρόνως, ἀλλὰ ὅλα δικαιολογοῦνται ἀπὸ τὸ μῖσος τοῦ ἐναντίον τῆς δικαστικῆς ρουτίνας, ἀπὸ τὸν φλογερὸ πόθον νὰ δικάσῃ καὶ αὐτὸς μιὰ φορὰ ἐλεύθερα καὶ χωρὶς τὰ κατὰ συνθήκην ψεῦδη. Καὶ τὸ συμπέρασμα του εἶνε νὰ δικαιοῦσῃ τὸν νέον καὶ τὴν νέα, νὰ βοηθήσῃ τὴν ἔννοιαν τῶν ψυχῶν των, νὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ἀγωνία.

* *

Αὐτὴ εἶνε σὲ γενικὰς γραμμὰς ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ σύνθεσις τοῦ ἔργου. Ἡ καθιερωμένη ζωὴ βρίζει, βέβαια, πολλὰ πράγματα ἀδικαιολόγητα καὶ συγκεκριμένα, ἀλλὰ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Περιφερείας» ἀκολουθῆσεν τὸν ἐλεύθερον δρόμον τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐμπνεύσεώς του. Καὶ ἀσφαλῶς ἐδημοσίευσεν ἕνα ἔργον ἀξιοκἀθε προσοχῆς μὲ ἀδρῆς εἰκόνας καὶ περιγραφὰς, ὅπως ἡ ἐξιστόρησις τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων τῆς περιφερείας ἀπὸ τὸ πρόσωπον ποῦ παρουσιάζεται ὡς ἕνα εἶδος κομπέρ.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου δὲν εἶχε συνολικὰ τὴν ἀναγκαῖαν ἐνότητα. Ἐχώριζε μονάχα τὸ παίξιμον τῆς κ. Κοποούλη καὶ τῶν κ.κ. Ροζάν, Λογοθετῆ, Μινωτῆ, Γληνοῦ. Ὁ κ. Μινωτῆς εἶχε μιὰ θανμασία παιδικότητα καὶ ἀφέλεια, γνώρισμα καλλιτεχνικῆς συνειδήσεως. Ἡ ἐξέλιξις του κατὰ μέρη εἶνε ἐνδιαφέρουσα, καὶ ἂν ἐγένετο δικαιοτέρα διανομὴ τῶν ρόλων, ἔπρεπε

νὰ παίξῃ τὸν Φράντς, ἀντὶ τοῦ κ. Μυράτ, τοῦ ἐξαιρετικοῦ βέβαια καλλιτέχνου, ἀλλὰ ἀκαταλλήλου γιὰ ἕνα ρόλον ποῦ ἤθελε παιδικὴ ζωηρότητα καὶ ὁρμὴ.

Ἐντελῶς ἰδιαίτερα ἤρθε ὁ κ. Λογοθετῆς σὲ ἕνα λαϊκὸν τύπον, καθὼς καὶ ὁ κ. Ροζάν στὸν ναναγημένο δικαστικόν. Τὸ τρενάρισμα μάλιστα τῆς τελευταίας πράξεως ἐκρατήθη μονάχα μὲ τὴν τέχνην του. Ἡ σκηνογραφία τῆς τελευταίας πράξεως μὲ τὸ θαμπὸ βαλόνι καὶ τὸν χαρακτηριστικὸ φανὸ του ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ. Εἶνε ἕνα ἔργον πραγματικῆς τέχνης τοῦ κ. Κλώνη.